СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LII. Ч. 68. Ню Йорк і Джерзі Сиві, субота, 8. квітня 1944. No. 68 New York and Jersey City, Saturday, April 8, 1944. Vol. LII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

WASHINGTON D C

Боєві сили Америки обіймають понад 11,000,000 людей

Армія Злучених Держав осягнула силу 7,700,000 людей, а воєнна фльота з днем 1. вересня 1944 р. має дійти до сили 3,600,000 людей, одначе в теперішному часі недостає фльоті ще 400,000 залоги. Побір рекрута з таким поспіхом, як тепер мусить іти до 1. липня. Хоч армія осягнула свою висоту, то всетаки треба буде набирати місячно по 75,000 до 100,000 свіжого рекрута на місце тих, які вмирають, ідуть до шпиталів або попадають у полон. Це виявило Бюро Воєнних Інформацій.

СОВЕТСЬКА АМБАСАДА ПРО КРАВЧЕНКА.

Советська амбасада в Вашинґтоні оголосила, що Віктор Кравченко, який у понеділок 3. квітня залишив свою позицію в Советській Комісії Купівлі, подаючи до ґазет ревеляції про „дволичну політику" Советів, був лице нижчим урядовцем при комісії і то тимчасовим. Його, каже амбасада, покликали до Червоної Армії в Советах, але замісць послухати зазиву, він зрезиґнував із свого становища.

ЗА ЛЬВІВ, ВИЛЬНО, КРЕМЯНЕЦЬ...

Ґен. К. Сосновскі, начальний вожд польської армії, казав воякам, за що бореться Польща. Казав, що за Варшаву, за Вавель, за Ґдиню і Познань і „за Вильно, де спочиває тіло нашого великого маршалка, за Львів, за Кремянець, колиску Словацкого".

НОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ.

Підполковник Володимир І. Тюхтій, адвокат з Ґемилтону, що півтора року служив в Англії при Королівській Канадійській Артилерії і давав лекції старшинам в Оксфордськім Університеті, вернувся до Канади, де призначено його до штабу Військової Колеґії в Кінґстон, Онт.

РОЗСТРІЛЮЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ І ПОЛЬСЬКИХ ЗАКЛАДНИКІВ.

ПАТ подає, що впродовж місяця лютня націстівська влада у Львові взяла 80 нових закладників, поляків та українців. З тих закладників уже розстріляно 57 осіб.

ПРУТ...

К. С. в фейлетоні п. н. „На ріці Прут", поміщенім в нюйорській ґазеті „Новое Русское Слово" в звязку з останніми воєнними подіями над Прутом, нагадує деякі події з давнини. Пише, що в 12. віці в басейні цеї ріки стояли „галицько-русскі" міста Берлад, Текуч і Малий Галич — нинішний Ґалац. Через Прут переправились козаки в 1563 році під проводом князя Дмитра Вишневецького. В 1594 році перейшли Прут Наливайко й Лобода. Через Прут перейшов 1621 р. султан Осман, розбитий під Хотином, при чому, мимоходом кажучи, заважили 40,000 козаків з гетьманом Петром Конашевичем Сагайдачним, що був ранений в боях і потім насмідком боїв помер. На берегах Прута 1653 р. був смертельно ранений Тиміш, син гетьмана Богдана Хмельницького. Над Прутом вратувався в 1711 році цар Петро І., якого, як казав один з його полководців, ждала та сама судьба, що Карла XII. під Полтавою, та з яким „несподівано" заключив мир великий везир, хоч мав 200,000 турецького війська і цілковито окружив Петра з його 40-тисячною армією. Історики ще й досі питаються, чому це сталось. І толкують собі тим, що підкупили великого везира дорогоцінности Катерини І., або ляк перед бунтом яничарів. Сяк чи так, але Росія спаслася...

ВРАТУВАВСЯ БЕЛЗЬКИЙ РАБІН.

ПАТ подає, що до Палестини прибув Аром Роках, славний рабін з Белза, що вратувався перед німцями, а тепер переслав урядови польському в Лондоні телеґраму, в якій висказує „з глибокого серця побажання скорої відбудови вільної, незалежної й сильної Польщі".

ВІДКЛИК „ГОЛОСУ ПРАВДИ".

Видавництво і редакція ґазети „Голос Правди", за лютий 1914, помістили заяву і відклик того, що було в ній написане про український рух і звязане з тим, що було в книжці „Саботаж" про часопис „Свободу" та її редактора. Теж помістили заяву авторів книжки „Саботаж" та видавництва Гарпер енд Бродерс з їхнім відкликом, що був свого часу поміщений у „Свободі".

Червона армія затісняє півперстень довкола Одеси

Червона армія заняла Свердлово, що лежить на 14 миль на північний схід від Одеси. Її натиск на цей важний чорноморський порт і укріплений німецький бастіон зменшився значно. Вона оточена вузким півколом з півночі та з північного заходу й сходу.

Комунікат червоної армії каже, що дня 6. квітня червона армія окружала довкола ворожу групу в околиці на захід від міста Скали, а затіснивши коло, заняла низку важних німецьких позицій, в тому числі: Скалу, Борщів, Мельницю й Цигани. Підчас операцій захоплено велику воєнну добичу.

Німецький комунікат говорить про великі бої на північ від Черновець.

„БЕЗСМЕРТНА УКРАЇНА".

Так зветься стаття Юрія Яновського, поміщена в московських „Ізвестіях". Це історія закопаного біля Чернигова на перехрестю „витесаного деревяного хреста", з перевішеним вишиваним полотенцем. Пишеться, що таких хрестів є більше по селах Чернигівщини, та що цей рух з тими хрестами повстав на „Карпатській Україні, на самім західнім краю української землі". Це звідтам, від рук до рук, від села до села, мали передавати хліб, „святий хліб, символ життя", доки він не дійшов від Карпат до Дніпра, в дарунку для — „героя українського народу — червоноармійця". Отся леґенда з Карпатської України каже, що деревляний хрест мав витесати за одну ніч вдовець, сам один. А шість вдів пекло цеї ночи хліб, пряли, ткали і вишивали полотенце. Потім хрест ставили на перехрестю, вішали полотенце, один бохонець хліба зїдали, а пять інших посилали в села на схід. З тим, що на кожнім бохонці була записка, що треба з ним зробити, а „як не зробите — вмрете".

Щоб не казати, а треба признати, що Совети то таки майстри в пропаґанді! Всьо використовують, включно з „хрестами" і „святим хлібом".

ЩОБ ЩЕ ЗІЗНАВ, ЗАКИ ЙОГО ВБЄ ЧЕКА.

В вашинґтонській ґазеті „Таймс-Гералд" пише Френк Валдроп, щоб сенатська комісія для справ заграничних переслухала якнайскорше Віктора Кравченка, советського урядовця, що покинув своє становище, щоб дізнатись від нього дещо більше про советську внутрішню політику. Пише, щоб це скоро зробити, заки ще аґенти ҐПУ вбють Кравченка, бо „сталінські хлопці не церемоняться з такими людьми як Кравченко".

АЛІЯНТИ ЗБІЛЬШАЮТЬ БАЛКАНСЬКУ КАМПАНІЮ.

Американські й британські повітряні операції на Балкані, звернені проти сателітських столиць Будапешту й Букарешту та головного румунського нафтового центру Плоешті, координується за наступом червоної армії на Балкан. Стратеґічні знавці заповідають дальший зріст аліянтської кампанії, як цього домагається советський уряд.

Німецьке радіо подало, що німці збили поважну частину аліянтської ескадри, що атакувала Плоешті.

ПРОТЕСТИ ПОМОГЛИ.

Свого часу була згадка про те, що на медичнім факультеті Манітобського Університету (Канада) університетські власти відкидали аплікації „чужинецьких" студентів, себто тих, що не були анґльо-саксонського походження. Справу порушив посол жидівського походження. До протесту прилучились і українські голоси, що вказували на те саме, коли іде про канадійців українського походження. Тепер, як подає „Канадійський Фармер", університетські власти признали слушність зажаленням. Щоб усунути це недомагання відбудеться конференція представників різних національних ґруп, де ця справа буде обговорена з університетською радою.

ЛЬВІВ І СТАНИСЛАВІВ ЕВАКУОВАНІ.

Німці покидають Галичину і забирають з собою, що тільки можуть. Дороги завалені втікачами і возами. В таких містах як Львів і Станиславів остали вже тільки німецькі військові залоги. По вулицях видно патрулі, що шукають за дезертирами з німецької армії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

На нашому прапорі 4,000 зірок

Кожний з нас певно помітив ті прапорці, що їх повиставляли родини в вікнах своїх мешкань з певним числом зірок, на знак, кілько людей з того дому, чи родини, служить у збройних силах нашого краю. В подібний спосіб, як родини поступають організації, бизнесові підприємства, церкви, міста і т. д. Всі вони зчисляють кілько їх служить при збройних силах держави та пробують стільки зірок помістити на своїм прапорі. Пробують, та не все потраплять, бо, інколи буває, організація має їх стільки, що й на найбільшому прапорі їх не змістить.

У такому положенню найшовся Український Народний Союз. І він хотів теж знати, скільки його членів служить у різних вітках збройних сил Дядька Сема. І свого часу головний уряд У. Н. Союзу розписав був листи до відділів Союзу, аби зібрати для цього зовсім певні дані. До річного засідання головного уряду У. Н. Союзу в березні цього року наспіли відповіди від 319 відділів, і на їх основі заявив був головний предсідник у своїм звіті на тому засіданню, що в збройних силах Америки служить 3,697 членів.

Коли взяти під увагу, що в У. Н. Союзі є 470 відділів, себто, що півтора сотки відділів ще не предложило своїх звітів у цій справі, а в них після всякої правдоподібности на кожну сотку членів менше-більше таке саме число членів служить у збройних силах краю, що в тих, які звіти подали, то головний предсідник зовсім певно ні на волосок не помилився, коли він сказав, що принаймні 4,000 членів У. Н. Союзу служить у збройних силах Злучених Держав.

Коли взяти під увагу з одного боку загальне число населення краю та загальне число людей на службі в збройних силах краю, а з другого боку загальне число членів У. Н. Союзу та загальне число його на службі в тих збройних силах, то вийде ясно, що Батько Союз може з гордістю поглянути на поважне число своїх членів на службі Дядька Сема.

Чи европейський континент має надію?

Кількох авторів, знавців европейської політики, обєднаними силами видали книжку під наголовком: „Майбутнє населення Европи й Советський Союз". Доказують, що Европа досягнула вже вершка населення, себто вона вже далі свого населення збільшати не може. В 1960 році вона буде мати 421 міліонів душ, підчас коли советський союз буде мати 250 мілонів.

Вказуючи тільки на ті два числа, автори кажуть, що коли та Европа, що стоїть поза Советським Союзом, не обєднається, то вона попаде в залежність від советського союзу. Якщо Европа буде далі розділена на давні національні, посварені між собою держави, ті сварки дадуть советському союзови нагоду вмішуватися в европейські спори й рішати кожний спір на свою користь.

Вирятуватися з такої залежности від Советського Союзу Европа може. Зможе одначе вона цього доконати тільки тоді, як обєднається й виставить проти Советського Союзу один фронт. Не обєднатися в теперішній мент було би зо становища західної Европи ідіотством, себто крайним нерозумом, що рівняється себегубству. На погляд тих авторів, перед західною Европою стоїть питання: чи вона буде далі дозволяти собі на таке ідіотство?

ПРОТИ РОСІЇ, А В ОБОРОНІ „МАЛИХ ДЕРЖАВ" І ПОЛЬЩІ.

Конґресмен Тадей Ф. Васелевскі (з стейту Вискансин) виголосив в палаті репрезентантів в Вашинґтоні промову, в якій заявив, що „загранична політика" президента Рузвелта була ясна, а тепер стає неясною, бо виходить, що є вагання, чи здійснювати те, що обіцялося. Казав, що президент Рузвелт ще перед Атлянтійським Чартером виразно підкреслював „нашу віру в засади незалежности і самовизначення народів, як для великих держав, так і для малих; віру в засаду, що ніяка держава не повинна побільшати себе коштом свого сусіда, що сила не становить права". А тепер, говорив конґресмен, „Росія, що є одною з наших Аліянтів, проголосила замір знівечити державність щонайменше трьох малих держав, Естоні, Латвії й Литви, сильно здусити і покалічити Польщу, як і опанувати внутрішні справи Югославії й Чехословаччини".

БОЛЬШЕВИЗМ ПІДГОТОВИВ ҐРУНТ ДЛЯ ГІТЛЕРА.

Таке заявив А. Кан на святі 70-ліття В. М. Чернова, російського соціял-революціонера з жидівського роду, що входив в Росії в склад Тимчасового Уряду за часів Керенського. На тому святі витали Чернова як „борця за свободу" многі визначні діячі й журналісти, між іншим і співробітник часопису Ню Йорк Таймс. По українськи і російськи витав Чернова проф. М. Григорієв. Витав, як подає Новое Русское Слово, „в особі Чернова, російських соціялістів, з яких вийшли і українські соціялісти".